

BUZAĞILARIN SÜTLE BÜYÜTÜLMELERİ

(İlk üç aylık dönemde)

Dr. Ö. TÖMEK, Prof. Dr. T. GÖNÜL

E.Ü. Ziraat Fakültesi

Ülkemizde sütle besleme döneminde buzağılara analarını emdirerek süt içirilmesi yaygındır. Bu uygulamanın gerek buzağıya içirilen süt miktarının kontrol edilememesi ve gerekse doğal emiştirme kollarında ineğin memesinin zedelenerek kolayca hastalanabilir duruma gelmesi gibi sakıncaları vardır. Ayrıca bilindiği gibi buzağıya anasını emdirerek süt içirildiğinde, sağım buzağı anasına gösterilmeden yapılamamaktadır. Sağım elle yapılsa bile buzağuların analarına gösterilmesi sağım süresini çok uzatmakta ve özellikle büyük işletmelerde işçilik masraflarını yükseltmektedir. Makinalı sağımda ise doğal emiştirmenin uygulama olanağı hemen hemen hiç yoktur.

Entansif süt sığırcılığında buzağuların analarından ayrılarak büyütülmesi esastır. Bu uygulamayı daha çok devlet işletmeleri ile, az da olsa bazı özel işletmelerde görmek mümkündür. Ancak anılan bu işletmelerde sütle buzağı büyütme yöntemleri genellikle gereğinden fazla miktarda süt içirilmesine göre plânlanmıştır. Buzağılara içirilen süt miktarının buzağı başına 300-650 kg. arasında değiştiği bilinmektedir.

Buzağı büyütmede gereğinden fazla süt kullanılması buzağı maliyetini aşırı ölçüde yükseltir. Ayrıca değerli bir insan besini olan süt boş yere harcanmış olur. Halbuki buzağılara bol süt içirmek yerine onların normal gelişmelerine yetecek kadar sütle beslenmeleri gerekir. Ülkemizde buzağuların sütle büyütülmesinde günümüzde tüketilen miktarların altında süt ile bu amacın gerçekleştirilmesi mümkündür. İşte bu çalışma üreticilere bu yönde bilgiler vermek amacı ile hazırlanmıştır. Böylece ülkemizde üretilen sütün boşa harcanmasının önlenmesine ve süt sığırı yetiştiriciliğinde buzağı maliyetinin azaltılmasına önemli katkılarda bulunulabileceği düşünülmüştür.

Genel İlkeler:

1. Buzağılar ağız sütünü analarını emerek almalıdırlar.
2. Kârlı bir üretim için az sütle buzağı besleme esastır.
3. Buzağılar erken yaşlarda yem yemeye alıştırılmalıdırlar
4. Buzağılar ilk haftalarda tek hayvancılık bölmelerde tutulmalıdırlar. Bu dönemde barındırma, aşırı sıcaklık değişmelerinden korunmaya yarayacak biçimde olmalıdır.

Uygulama:

Buzağılar ilk 3-4 gün analarının yanında bırakılarak ağız sütünü emmeleri sağlanır. Bu süt iyi bir besin olduğu kadar, buzağıyı hastalıklardan koruyan ve yaşama gücünü arttıran bağışıklık maddelerini de taşımaktadır. Ancak bu özelliği doğumdan hemen sonra içirildiğinde çok etkilidir. Bu nedenle buzağı doğduktan bir saat sonra süt içmeye başlamazsa, yarım ederek süt içmesi sağlanmalıdır.

Buzağılar doğumdan hemen sonra analarından ayrılıyorsa, 4 gün müddetle kendi analarının sütü içirilmelidir. Sonraki günlerde ahır sütünden* verilebilir. Süt sağımından hemen sonra verilmiyorsa, özellikle soğuk havalarda, 38°C'a kadar ısıtılmalıdır.

Buzağılar 5-8 haftada süttten kesilebilirler. İri doğmuş hızlı gelişme gösteren buzağılarda bu süre 4 hafta da olabilir. Hangi yolun izleneceği ise işletme şartlarına, hayvanların büyüklüğüne, gelişme hızına ve işletmede buzağuların genel sağlık durumlarına göre kararlaştırılır.

Buzağuların sütle beslenmesinde izlenecek program, cetvel 1'de verilmiştir. Programda buzağuların doğum ağırlıklarına göre 5 haftalık bir süt içme dönemi içinde verilecek süt miktarları belirtilmiştir.

*) Buzağılara içirilecek ahır sütü, sürüde sağılan tüm ağız sütlerini veya bunlarla birlikte mümkün olduğu kadar doğumu yeni olan ineklerin sütlerini içermelidir.

Cetvel 1. Sütle besleme programı

Doğum Ağırlığı (kg) günde verilecek süt miktarı* (Kg)

	1.Hafta	2.Hafta	3.Hafta	4.Hafta	5.Hafta	Toplam süt
23-29	2.5	2.5	3.0	2.5	2.0	80.0
30-29	2.5	3.0	3.5	3.0	2.0	92.0
34-38	3.0	3.5	4.0	3.5	2.0	103.0
39-42	3.5	4.0	4.5	4.0	2.5	119.0
43-47	4.0	4.5	5.0	4.0	2.5	128.0
48-51	4.5	5.0	5.5	4.5	2.5	140.5
51 >	5.0	5.5	6.0	5.0	2.5	153.0

*) Belirtilen süt miktarı, günde iki öğüne pay edilmelidir.

Cetvel 1'de sağlıklı ve iyi gelişen buzağular için gerekli olan süt emiştirme yöntemi verilmiştir. Gelişmeleri geri olan buzağulara, beşinci hafta için belirtilen miktarda süt verilmesine, sekizinci haftaya kadar devam edilmelidir.

Buzağuların süttten kesilmelerine karar vermede en iyi ölçü yem tüketimleridir. Genellikle günde 450-600 g kesif yem tüketebilen buzağular süttten kesilebilirler.

Buzağuların az sütle beslenebilmeleri için yeme erken alıştırmaları gerekir. Bu amaçla, daha ilk hafta içinde ağız ve burunlarına yem sürülmelidir. Böylece buzağulara 7-10. günden sonra yem yedirilebilir. Kesif yem yanısıra, buzağulara iyi kurutulmuş (yeşil) baklagil otları verilmelidir. Verilen otun yemeyen kısımları hergün geri alınarak yerine tazesı konmalıdır. Artan kısımlar daha yaşlı hayvanlara yedirilmelidir.

Üçüncü haftadan başlayarak buzağuların önünde içme suyu bulundurulmalıdır. İçme suyu hergün tazesı konarak yenilmelidir.

Buzağulara verilecek kesif yem karması lezzetli, yüksek enerjili (1 kilogramında 650-750 g. N.B.) ve % 16-18 ham protein içerecek şekilde hazırlanmalıdır. Kesif yem karmasına sokulması önerilen başlıca yemler Mısır, Yulaf, Keten tohumu-pamuk tohumu küsbesi (veya soya küsbesi) ile melastır. Cetvel 2' de örnek olarak hazırlanmış yem karmaları verilmiştir.

Cetvel—2. Süt buzağularının beslenmesinde kullanılabilir kesif yem kararları.

Yemler	Karışımın oranları			Verilme şekli
	(4)	(2)	(3)	
Mısır	40.0	17.0	40.0	Kabaca öğütülmüş
Yulaf	28.0	20.0	27.0	Ezme
Pam. Toh. Küsbesi	25.0	14.0	—	
Arpa	—	27.0	—	Ezme
Buğday kepeği	5.0	5.0	—	İnce kepek
Keten toh. küsbesi	—	10.0	—	
Soya küsbesi	—	—	23.0	
Melas	—	5.0	8.0	
Mermer tozu	0.5	0.5	0.5	
Kemik unu	0.5	0.5	0.5	
Tuz	1.0	1.0	1.0	

Ayrıca 100 kg yeme; 1.000.000 I.U Vit. A, 80.000 I.U Vit. D₃ ve 2000 mg. chlortetracycline (Aureomycin) veya Oxytetracycline (Terramycin) katılmalıdır.

Buzağı bölmelerinde yalama taşı bulunmuyorsa ayrıca yeme Oligamin-B veya Romin-2 gibi mineral ve iz mineral preparatları karıştırılmalıdır.

Cetvel—3. Kaba yemle birlikte hazırlanmış buzağı büyüme rasyonu.

Yemler	Karmadaki oran %	Verilme şekli
Kuru yonca otu	20	Kıyılmış
Mısır	32	Kabaca öğütülmüş
Yulaf	20	Ezme
Melas	10	
Soya küsbesi	15	
Mermer tozu	1	
Kemik unu	1	
Tuz	1	

Ayrıca 100 kg. yeme; 440.000 I.U Vit.A, 66.000 I.U Vit. D₃ ve 2200 mg Chlor-tetracycline (Aureomycin) veya Oxytetracycline (Terramycin) katılmalıdır.

Buzağı bölmelerinde yalama taşı bulunmuyorsa, ayrıca yeme Oligamin-B veya Romim-2 gibi mineral ve iz mineral preparatları karıştırılmalıdır.

Buzağı büyütmede kesif ve kaba yemi birlikte içerecek rasyonlar da kullanılabilir. Böyle bir rasyon rneği cetvel 3'de verilmiştir.

Sütten kesimden  aylık oluncaya kadar buzağlara kaba ve kesif yem yiyebildikleri kadar verilir. Ancak tüketilen günlük kesif yem miktarı 2,5 kg'ı geçmemelidir. Zira fazla kesif yem tüketen hayvanlar rumenlerinin gelişmesi için gerekli olan miktarda kaba yemi alamazlar. Bu dönemde de süt içme döneminde yedirilen kesif yem kullanılır.

Buzağlar gelişme durumlarına göre, 3-4 haftalık oluncaya kadar tek hayvanlık bölmelerde tutulmalıdır. Bölmelerin taban alanı 90 X 180 cm, yüksekliği ise 120 cm olmalıdır. Bölme tahta veya tel ızgara şeklinde yapılmalıdır.

Herbir bölmede kafes şeklinde bir ot yemliği ile 15 cm. yüksekliği olan 20 X 25 cm ebadında bir kesif yem kutusu bulunmalıdır. Kutunun st kenarının yerden yüksekliği 50-55 cm. olacak şekilde yerleştirilmelidir. Su ve süt için ise plstik veya aliminyum kovalar kullanılmalıdır.

Doğumdan sonraki ilk haftalarda buzağlar aşırı sıcaklık değişmelerinden korunacak biçimde barındırılmalıdır. Bu dönemde buzağlar için istenen en iyi barınak sıcaklığı 10-15°C'dir. Ayrıca zararlı olan fazla nemden korumak için yeterli havalandırma sağlanmalı ve altlık kullanılmalıdır. Hatta mümkünse buzağların tabanı yerden 50-60 cm yüksekliğinde olan hareketli bireysel bölmelerde büyütülmeleri tercih edilmelidir.

KÜMES HAYVANLARININ BESLENMESİ

Prof. Dr. şükrü Bulgurlu — Doç. Dr. Kahraman zkan

E.. Ziraat Fakültesi Yayınları

arasında ders kitabı olarak
yakın bir gelecekte çıkacaktır.